

<SERMO 19>¹

<Dominica septima post Trinitatem>

Sermo defuncti Guillermi de Luxi dominica septima

Nunc uero liberati a peccato, serui autem facti Deo, habetis fructum in sanctificationem, finem uero uitam eternam.

1 Dicit Saluator in Matth.: *Nemo potest duobus dominis seruire*. Impossibile est quod unus homo possit seruire duobus dominis, dummodo sint discordes, quia quod uult unus, contradicit alius. Christus et dyabolus sunt diuersi domini, unde Glossa super illud Apostoli, *Que conuentio Christi ad Belial?* "Christus uult omnia bene; dyabolus uult omnia male." Ideo hoc dico, quod nullus potest seruire Deo, nisi prius sit liberatus a peccato.

2 De istis duobus habetur in presenti epistola: de liberatione peccati et seruitute Dei. Vnde in principio epistole: *Sicut exhibuistis <membra uestra seruire immunditie>* etc. Et in proposito: *Nunc uero liberati a peccato*, quasi dicat: Nullo modo potestis seruire Deo, nisi sitis liberati ab ista seruitute dyaboli per |144ra| peccatum. Secundum hoc quatuor tangit Apostolus in uerbis istis: primo presupponit liberationem, cum dicit: *Nunc uero liberati a peccato*; secundo tangit Dei seruitutem, cum dicit: *serui autem facti Deo*; tercio tangit fructum diuine seruitutis: *habetis² fructum in sanctificationem*; quarto tangit premium eterne beatitudinis: *finem uero uitam eternam*.

3 Dicamus de primo. Primo uideamus de seruitute peccati. Legimus in Scriptura quatuor pessimas conditiones huius seruitutis peccati: prima, quod ista seruitus est uilis et ignominiosa; secundo, penalis et afflictua; tercio, grauis et honerosa; quarto, inutilis et dampnosa.

4 Primo dico: ista seruitus peccati est uilis et ignominiosa, unde in principio epistole: *Sicut exhibuistis membra³ uestra seruire immundicie* etc. Si seruire homini immundo est uile, quanto plus ipsi immundicie! In infinitum immundiores sunt qui seruiunt immundicie peccati carnis quam curatores |144rb| latrinarum, quia lutum est peccator et luxuria stercus, in libro Sapientie: *Luto uilior est uita eius*, quia ignorauit eum a quo factus est, Petrus: *A quo quis superatus est eius seruus efficitur*. Huic concordat Iohannes: *Qui facit peccatum, seruus est peccati*. Modo arguo: *Non est seruus maior domino suo*. Sed peccatum nichil est in quantum peccatum, et si actus eius sit aliquid. Sed solum quedam deformitas anime. Sicut qui pingeret pulcram ymaginem in pariete sine naso, ymago deturparetur, sic anima multum deturpatur per peccatum mortale, quia ad ymaginem Dei creata. Propter immundiciam suam de ymagine Dei, fratres, est ymago dyaboli. Ergo ista seruitus peccati est primo uilis et ignominiosa, quia nichil uilius quam seruire dyabolo propter peccatum suum.

5 Secundo ista seruitus est penalis et afflictua, Iere.: *Seruietis diis alienis, qui non dabunt uobis requiem*. *Diis alienis*, id est diuersis peccatis. Bene dicit |144va| *alienis*,

¹ Transcribed by Andrew T. Sulavik from manuscript: Paris, Bibl. Nationale, lat. 14952, ff. 143vb-146rb; J. B. SCHNEYER, *Repertorium*, v. 2, p. 479, n. 22; TH. KAEPPÉLI, *Scriptores*, v. 2, p. 113, n. 1558.

² habetis] habeas

³ membra] menbra

quia iniquitates nostre diuiserunt nos a Deo. Super illud ad Philippenses, *quorum Deus uenter est*, dicit Glossa: "Hoc ab homine colitur, quod pre ceteris diligitur." Superbus de seipso facit deum suum glorificando seipsum. Similiter de uentre suo gulosus facit deum suum, <et> auarus de nummo, quia auaricia est ydolatria et auarus ydolatra. Tales seruiunt diis alienis, sed *gloria eorum erit in confusione*, quando non subuenient eis in die necessitatis sue, in Deutero.: *Vbi sunt dii eorum, in quibus habebant fiduciam? Surgant* etc., quasi dicat: Si in Deo habuissent fiduciam, utique liberati fuissent, sed auerterunt corda sua ab eo, seruientes diuersis peccatis, ideo non habent requiem. Agricola dum uenit de labore habet requiem, quia quiescit in domo sua propria, sedet ad mensam suam, lauat pedes suos, dormit in pace in lecto suo. Sed peccator in multis peccatis inuolutus qualem potest |144vb| habere requiem? Si bene scrutatur conscientiam suam, non inuenit ibi nisi afflictionem. Quomodo iaceret in lecto ubi essent multa homicidia perpetrata? Quot habet peccata mortalia, tot fecit homicidia. Cogitat quod offendit Deum, amisit seipsum, perdidit paradysum, lucratus est infernum. Ecce quomodo ista seruitus est penalis et afflictua.

6 Tercio ista seruitus est grauis et honerosa. Graue et penale est seruire homini, cuius ferocitas per nullum seruicium potest mitigari, immo quanto plus ei seruitur, tanto crudelior efficitur. Tale seruicium est dyaeboli, quod figuratum est in libro Iudith de Holoferne, cui dixerunt filii Israel: *Esto nobis pacificus <dominus, et> utere seruicio nostro, ut libet <tibi>, et tamen hec facientes ferocitatem pectoris eius mitigare potuerunt*. Hoc eciam figuratum est, 1° Reg., ubi dixerunt filii labes ad Naas: *Habeto nos federatos*. Respondit Naas: |145ra| *In hoc feriam uobiscum fedus, ut eruam omnium uestrum oculos dextros*. Sciebat quippe illos inutiles ad bellum post eruitionem oculorum dextrorum, quia miles qui uult se defendere in bello tegit sinistrum oculum de scuto, ut caueat sibi de dextro. Ita dyabolus a multis eruit oculos dextros, ne cognoscant bona eterna, et dimittit oculos sinistros, scilicet cognitionem bonorum temporalium, quia pro ipso est. Non facit quod homo cogitet gaudia paradysi, nec supplicia inferni, sed solum ut cogitet temporalia huius mundi. Dyabolus facit sicut coruus uidens cadauer hominis, adhuc timens accedere, eruit oculos eius, et post sumit de cadauere, ut placet sibi. Ita dyabolus, timens accedere ad hominem, eruit spirituales oculos eius, scilicet cognitionem de Deo et de seipso, et tunc facit eum ruere de peccato in peccatum. Ecce quomodo ista seruitus est grauis et honerosa.

7 Quarto est inuti |145rb| lis et dampnosa. Vnde in presenti epistola: *Cum serui essetis peccati, liberati <fuistis> iusticie. Quem fructum attulistis, in quibus nunc erubescitis?* – ecce inutilis. *Nam finis illorum mors est* – ecce dampnosa.

8 Secundum principale huius sermonis est quod subdit liberationem ab ista seruitute, cum dicit: *liberati a peccato*. Liberat Deus Pater peccatorem proprium Filium suum mittendo, liberat Filius in redimendo, Spiritus sanctus gratiam infundendo, tota Trinitas glorificando.

9 De primo, Ps.: *Emitte manum tuam de alto*, id est Filium tuum de celo, ut qui per diuinitatem erat in sinu Patris, per humanitatem descendat in gremium matris, *et eripe me de aquis multis*, hoc est de diuersis temptationibus dyabolicis, *et de manu filiorum alienorum*, scilicet ipsorum demonum qui nos alienant a Deo per peccatum in quantum possunt. Hoc fecit Deus Pater quando unigenitum Filium suum misit in

hunc mundum pro nostra redemptione, et tunc *dederit in obprobrium conculcantes nos*, scilicet de |145va| mones.

10 Secundo liberat <peccatorem> Filius in redimendo. Nec mirum si solus potuit liberare, qui solus fuit liber inter mortuos, qui de seipso ait in Iohanne: *Si <uos> filius liberauerit, uere liberi eritis*. Alibi: *Intelligetis ueritatem, et ueritas liberabit uos*. Notabiliter dicit *liberabit*, quia ueritas modo non semper liberat, sed aliquando succumbit, sicut dicitur uulgariter: ‘Droit a bien mestier d’aide’. Et implet quod dicit Ysaïas: *Veritas corrui⁴ in plateis, equitas non potuit ingredi. Et data est ueritas obliuioni. Omnis homo mendax: solus Deus uerax*.

11 Liberat tercio <peccatorem> Spiritus sanctus gratiam infundendo, quia *ubi Spiritus, ibi libertas*. Vnde clamat Apostolus: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?*

12 Item <liberat peccatorem> tota Trinitas in glorificando, quando *ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorum Dei*.

13 Sed qualiter liberatur homo notatur quadrupliciter: per memoriam Christi passionis, |145vb| per amaritudinem de peccatis suis, per opera misericordie et pietatis, per feruorem deuote orationis.

14 De primo, in libro Sapientie: *Exiguo ligno tradunt homines animas suas*, scilicet ligno crucis Christi, quod ita fuit exiguum quod non habuit Christus ubi capud suum reclinaret. Quidam dicunt: “Sed non assero quod ita fuit exiguum lignum crucis Christi quod non potuerunt pedes eius esse unus iuxta alium, sed unus clauis transfixus fuit super alium, sicut uidemus pictum in crucifixo.” *Isti ligno tradunt homines animas suas, et transeunt mare*, scilicet huius mundi, de quo Psalmista: *Hoc mare magnum* etc. Sicut enim in mari maior piscis deuorat minorem, sic in mari huius mundi potentior deprimit minus potentem. *Transeunt hoc mare per ratem*, scilicet crucis, liberati sunt. Bene <dicunt> *transeunt*, quia tota ista uita non est nisi quidam transitus: *Transit mundus, et concupiscentia eius. Transierunt omnia uelud* |146ra| *umbra*; Apostolus: *Non habemus huiusmodi manentem ciuitatem* etc.

15 Secundo liberatur homo a peccato per amaritudinem de peccatis suis, in Iona: *Posuisti me in profundum <in corde> maris, et flumen circumdedit me*. Pulcrum miraculum quod facit Dominus, scilicet currere per mare flumen, hoc est per cor peccatoris amarum flumen dulcedinis sue consolationis, Ps.: *Secundum multitudinem do<lorum> m<eorum>* etc. Ps.: *In mari uia tua*, in cordis contritione, *et semite t<ue> in aquis multis*, in lacrimosa confessione, *et uesti<gia> t<ua>* etc., digna operis satisfactione. Post ista tria homo, post mortem uolat ad requiem.

16 Tercio liberatur homo per opera misericordie et pietatis, unde angelus Thobie: *Eleemosyna a morte liberat* – ipsa est que purgat peccata – *et non permittit animas ire in tenebras. Beatus qui intelligit* etc. *In die ma<la> li<berabit> e<um>* Dominus, quando dicit bonis: *Venite benedicti* etc.

17 Quarto liberatur <homo> per feruorem deuote orationis, ut possit dicere illud |146rb| Psalmi: *Dirigatur, Domine, oratio m<ea>*.

18 Sequitur tercium principale huius sermonis de seruitute Dei: *serui facti Deo*. Quomodo debemus seruire Deo ostendit beatus Zacharias, pater beati Iohannis

⁴ corrui] cecit(!)

Baptiste, in cantico suo: *Seruiamus ei*; et quomodo: *in sanctitate* sine aliqua turpitudine, *et iusticia* sine defraudatione, *coram ipso* sine aliqua fictione, *omnibus diebus nostris*, perseveranter sine intermissione. Qui sic seruiant Deo habebunt fructum sanctificatum in presenti, finem uero uitam eternam, quam nobis . . .